

REKOMENDACIJOS

TARYBOS REKOMENDACIJA

2010 m. liepos 13 d.

dėl bendrų valstybių narių ir Sąjungos ekonominės politikos gairių

(2010/410/ES)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

kadangi:

- (1) Sutartyje numatyta, kad valstybės narės laiko savo ekonomikos politiką bendru reikalu ir ją derina su Taryba. Pagal Sutarties nuostatas Europos Sąjunga parengė ir įgyvendino fiskalinės politikos (Stabilumo ir augimo paktas) ir makrostruktūrinės politikos derinimo priemones.
- (2) Sutartyje numatyta, kad Taryba priima užimtumo gaires ir bendras ekonominės politikos gaires, kuriomis turėtų būti vadovaujamosi vykdant valstybių narių politiką.
- (3) 2000 m. pradėta vykdyti Lisabonos strategija buvo pagrįsta Europos Sąjungos poreikiu didinti užimtumą, našumą ir konkurencingumą kartu didinant socialinę sanglaudą, atsižvelgiant į pasaulinę konkurenciją, technologijų pokyčius, aplinkosaugos uždavinius ir senėjančią visuomenę. Atlikus Lisabonos strategijos laikotarpio vidurio peržiūrą, 2005 m. ji buvo atnaujinta ir joje daugiau dėmesio skiriama ekonomikos augimui bei akcentuojama, kad būtina kurti daugiau ir geresnių darbo vietų.
- (4) Ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo Lisabonos strategija padėjo pasiekti bendrą sutarimą dėl bendros Sąjungos ekonominės ir užimtumo politikos krypties. Vadovaudamasi strategija, 2005 m. ⁽¹⁾ Taryba patvirtino bendras ekonominės politikos gaires ir užimtumo gaires, o 2008 m. ⁽²⁾ jas peržiūrėjo. 24 gairėse išdėstyti nacionalinių reformų programų pagrindai, apibrėžiami

pagrindiniai visos Sąjungos makroekonominiai, mikroekonominiai ir darbo rinkos reformos prioritetai. Tačiau iš patirties matyti, kad gairėse nebuvo nustatyti pakankamai aiškūs prioritetai ir kad prioritetai galėjo būti labiau tarpusavyje susiję. Dėl to jų poveikis formuojant nacionalinę politiką buvo ribotas.

- (5) Dėl 2008 m. prasidėjusios finansų ir ekonomikos krizės daug žmonių prarado darbą, sumažėjo gamybos pajėgumai ir dėl to smarkiai pablogėjo viešųjų finansų būklė. Vis dėlto pasitelkus Europos ekonomikos atgaivinimo planą ⁽³⁾ buvo galima padėti valstybėms narėms įveikti krizę, iš dalies tai įvyko dėl suderintų fiskalinių paskatų ir euro, kaip makroekonominio stabilumo priemonės. Taigi, krizė parodė, kad Sąjungos lygiu derinant ekonominę politiką galima gauti reikšmingų rezultatų, jeigu dedama vis daugiau pastangų ir tai daroma veiksmingai. Krizės metu taip pat paaiškėjo, kad tarp valstybių narių ekonomikos ir darbo rinkų egzistuoja glaudi tarpusavio priklausomybė.
- (6) Komisija pasiūlė parengti naują kito dešimtmečio strategiją – strategiją „Europa 2020“ ⁽⁴⁾, kad po krizės Sąjunga taptų stipresnė ir jos ekonomika būtų orientuota į pažangų, tvarų ir integracinį augimą. Prie atitinkamų gairių išvardyti penki pagrindiniai tikslai sudaro bendrus uždavinius, kuriais grindžiama valstybių narių, atsižvelgiant į jų skirtingas pradinės pozicijas ir nacionalines aplinkybes, ir Sąjungos veikla. Valstybės narės turėtų labai stengtis įgyvendinti nacionalinius tikslus ir pašalinti augimą stabdančias kliūtis.
- (7) Įgyvendindamos visapusiškas ekonomikos krizės įveikimo strategijas, valstybės narės turėtų vykdyti plataus užmojo reformų programas, kad užtikrintų makroekonominį stabilumą ir viešųjų finansų tvarumą, gerintų konkurencingumą, mažintų makroekonominį disbalansą ir tobulintų darbo rinkos veikimą. Kai ekonomika atsigauna, laikinas priemonės, kurių buvo imtasi krizei įveikti, reikėtų suderintai panaikinti. Fiskalinių paskatų panaikinimas turėtų būti atliekamas ir derinamas pagal Stabilumo ir augimo pakto nuostatas.

⁽¹⁾ COM(2005) 141.

⁽²⁾ COM(2007) 803.

⁽³⁾ COM(2009) 615, 2009 11 19.

⁽⁴⁾ COM(2010) 2020, 2010 3 3.

- (8) Pagal strategiją „Europa 2020“ valstybės narės ir Sąjunga turėtų įgyvendinti reformas, kuriomis siekiama pažangaus, t. y. žiniomis ir inovacijomis grindžiamo, ekonomikos augimo. Reformomis turėtų būti siekiama gerinti švietimo kokybę, užtikrinti visiems galimybę mokytis, gerinti mokslinių tyrimų bei verslo veiklą ir toliau tobulinti reguliavimo sistemą, kad visoje Sąjungoje būtų skatinamos inovacijos ir žinių perdavimas. Jomis turėtų būti skatinamas verslumas ir padedama kūrybingas idėjas paversti novatoriškais produktais, paslaugomis ir procesais, kuriuos pasitelkus būtų galima sukurti augimą, kokybiškas darbo vietas, teritorinę, ekonominę ir socialinę sanglaudą, taip pat veiksmingiau spręsti Europos ir pasaulines socialines problemas. Šiuo atžvilgiu itin svarbu kuo geriau pasinaudoti informacinėmis ir ryšių technologijomis.
- (9) Sąjungos ir valstybių narių politika, be kita ko, jų reformų programomis, turėtų būti siekiama „tvaraus augimo“. Tvarus augimas – tai ekonomikos augimo atskyrimas nuo išteklių naudojimo, ekonomikos, kurioje energija ir ištekliai naudojami veiksmingai, kuri yra tvari ir konkurencinga, kūrimas, sąžiningas sąnaudų ir naudos pasiskirstymas ir pasinaudojimas Europos lyderyste skubant kurti naujus procesus ir technologijas, įskaitant ekologiškas technologijas. Valstybės narės ir Sąjunga turėtų įgyvendinti reikiamas reformas siekiant sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetamą kiekį ir efektyviai naudoti išteklius, o tai savo ruožtu padės užkirsti kelią aplinkos blogėjimui ir biologinės įvairovės nykimui. Jos taip pat turėtų gerinti verslo aplinką, skatinti kurti ekologiškas darbo vietas ir padėti įmonėms modernizuoti pramonės bazę.
- (10) Sąjungos ir valstybių narių reformų programų politika taip pat galiausiai turėtų būti siekiama „integracinio augimo“. Integracinis augimas – tai darnios visuomenės kūrimas, kai žmonės gali numatyti ir valdyti pokyčius ir taip būti aktyviais visuomenės ir ekonomikos veikėjais. Todėl valstybių narių reformomis visiems žmonėms per visą gyvenimą turėtų būti užtikrinama prieiga ir galimybės ir taip mažinamas skurdas ir socialinė atskirtis, šalinant kliūtis dalyvauti darbo rinkoje, visų pirma moterims, vyresnio amžiaus darbuotojams, jaunimui, neigaliams ir legaliems migrantams.
- Visos šiose politikos srityse reikėtų atsižvelgti į lyčių aspektą. Be to, reformomis turėtų būti užtikrinama, kad ekonomikos augimas būtų naudingas visiems piliečiams ir visiems regionams. Todėl valstybių narių reformų programomis turėtų būti siekiama šių pagrindinių tikslų: užtikrinti veiksmingą darbo rinkų veikimą, investuojant į sėkmingą darbo vietos keitimą, vystyti atitinkamus įgūdžius, didinti darbo kokybę ir kovoti su suskaidymu, struktūriniu nedarbu ir neveiklumu, kartu užtikrinant tinkamą tvarią socialinę apsaugą ir aktyvią aprėptį, siekiant sumažinti skurdą, bet taip pat užtikrinant, kad būtų laikomasi sutarto fiskalinio konsolidavimo.
- (11) Svarbiausia, kad valstybės narės ir Sąjunga toliau plėtotų pastangas pagerinti savo reguliavimo sistemą, visų pirma Europos įmonių srityje. Sustiprindamos savo pažangias reguliavimo priemones, valstybės narės ir Sąjunga turėtų garantuoti, kad teisės aktai būtų gerai parengti, proporcingi, reguliariai peržiūrimi ir jais nebūtų sudaroma nereikalinga našta. Pasiekti administracinės naštos sumažinimo tikslų vis dar yra vienas prioritetų.
- (12) Sąjungos ir valstybių narių struktūrinėmis reformomis galima veiksmingai prisidėti prie ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo, jeigu jomis didinamas Sąjungos konkurencingumas pasaulio ekonomikoje, sudaromos naujos galimybės Europos eksportuotojams ir suteikiama konkurencinga galimybė naudotis svarbiausiomis importuojamomis prekėmis. Todėl vykdant reformas reikėtų atsižvelgti į jų poveikį išorės konkurencingumui, siekiant skatinti Europos augimą ir dalyvavimą atvirose ir sąžiningomis taisyklėmis grindžiamose pasaulio rinkose.
- (13) Strategija „Europa 2020“ turėtų būti paremta bendru europinių ir nacionalinių politikos krypčių rinkiniu, kurį valstybės narės ir Sąjunga turėtų įgyvendinti visapusiškai ir vienu greičiu, kad būtų užtikrintas teigiamas koordinuotų struktūrinių reformų įtakos poveikis ir nuoseklesnis Europos politikos įnašas siekiant strategijos tikslų, atsižvelgiant į nacionalines pradines pozicijas.
- (14) Nors šios gairės skirtos valstybėms narėms ir Europos Sąjungai, strategiją „Europa 2020“ reikėtų įgyvendinti kartu su visomis nacionalinėmis, regioninėmis ir vietos valdžios institucijomis, glaudžiai bendradarbiaujant su parlamentais, socialiniais partneriais ir pilietinės visuomenės atstovais, kurie prisidės prie nacionalinių reformų programų kūrimo, jų įgyvendinimo ir bendro informacijos apie strategiją sklaidimo.
- (15) Strategija „Europa 2020“ paremta mažesniu gairių rinkiniu, kuris pakeičia ankstesnį 24 gairių rinkinį ir yra skirtas užimtumo ir bendrosios ekonominės politikos klausimams. Prie šios rekomendacijos pridamos valstybių narių ir Sąjungos ekonominės politikos gairės glaudžiai susijusios su atitinkamomis užimtumo politikos gairėmis. Kartu jos sudaro strategijos „Europa 2020“ integruotas gaires.

- (16) Šios naujosios integruotos gairės atitinka Europos Vadovų Tarybos išvadas. Jose valstybėms narėms pateikiami tikslūs nurodymai, kaip parengti nacionalines reformų programas ir įgyvendinti reformas, atsižvelgiant į jų tarpusavio priklausomybę ir laikantis Stabilumo ir augimo pakto. Šios gairės bus konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, kurias Taryba gali skirti valstybėms narėms, pagrindas, arba bendrų ekonominės politikos gairių atveju – išpėjimų dėl politikos, kuriuos Komisija gali pateikti, kai nepakankamai laikomasi konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, pagrindas.

- (17) Šios gairės turėtų nekisti iki 2014 m., siekiant užtikrinti, kad didžiausias dėmesys būtų skiriamas įgyvendinimui,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

1. Valstybės narės ir, atitinkamais atvejais, Europos Sąjunga savo ekonominėje politikoje turėtų atsižvelgti į priede išdėstytas gaires.
2. Valstybės narės turėtų rengti nacionalines reformų programas pagal strategijos „Europa 2020“ integruotose gairėse nurodytus tikslus.

Priimta Briuselyje 2010 m. liepos 13 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

D. REYNERS

PRIEDAS

Bendros valstybių narių ir Sąjungos ekonominės politikos gairės**1 gairė. Viešųjų finansų kokybės ir tvarumo užtikrinimas**

Valstybės narės turėtų aktyviai įgyvendinti biudžeto konsolidavimo strategiją, nustatytą pagal Stabilumo ir augimo pakta, ypač valstybės narės skirtas rekomendacijas, susijusias su perversinio deficito procedūra, ir (arba) susitarimo memorandumais mokėjimų balansui skirtos paramos atveju. Visų pirma valstybės narės turėtų pasiekti Tarybos rekomendacijas atitinkančių konsolidavimo lygį ir pasiekti savo vidutinio laikotarpio tikslus pagal Stabilumo ir augimo pakta. Tai reiškia, kad, nedarant poveikio Stabilumo ir augimo pakto teisinei sistemai, dauguma valstybių narių per metus turėtų pasiekti gerokai 0,5 % bendrojo vidaus produkto (BVP) ribą viršijantį konsolidavimą struktūriniu prasme iki tol, kol įsigalės akivaizdi skolos santykio mažėjimo tendencija. Biudžeto konsolidavimas turėtų prasidėti ne vėliau kaip 2011 m., o kai kuriose valstybėse narėse anksčiau, priklausomai nuo ekonominių aplinkybių su sąlyga, kad remiantis Komisijos prognozėmis ekonomikos atsigaivimas stiprėja ir vyksta savaime.

Rengiant ir įgyvendinant biudžeto konsolidavimo strategiją didžiausias dėmesys turėtų būti skiriamas išlaidų mažinimui, paskirstant išlaidas pirmenybė turėtų būti teikiama ekonomikos augimą skatinančioms sritims, pavyzdžiui, švietimui, gebėjimų stiprinimui ir galimybės įsidarbinti didinimui, moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai (MTTP) bei inovacijoms, investicijoms į tinklus, kurie prisideda prie našumo didinimo, pavyzdžiui, sparčiojo interneto, energetikos ir transporto linijų jungtis ir infrastruktūrą. Jeigu gali tekti padidinti mokesčius, kai įmanoma, tai turėtų būti daroma kartu su priemonėmis, kuriomis siekiama padaryti mokesčių sistemas palankesnes užimtumui, aplinkai ir ekonomikos augimui, pavyzdžiui, perkelti mokesčių našta į aplinkai kenkiančios veiklos sektorių. Mokesčių ir išmokų sistemomis reikėtų numatyti didesnes paskatas, kad dirbti būtų naudinga.

Be to, valstybės narės turėtų tobulinti nacionalines biudžeto sistemas, gerinti viešųjų išlaidų kokybę ir tobulinti viešųjų finansų tvarumą, visų pirma atkakliai stengdamosi sumažinti skolą, vykdyti su amžiumi susijusių viešųjų išlaidų, pavyzdžiui, pensijų ir sveikatos priežiūros išlaidų, reformą ir vykdyti politiką, kuria skatinamas įdarbinimo ir veiksmingo pensinio amžiaus didinimas siekiant užtikrinti, kad priemonės, finansuojamos iš su amžiumi susijusių viešųjų lėšų, ir socialinės gerovės sistemos būtų finansiškai perspektyvios.

Sąjungos lygiu taip pat svarbus biudžeto efektyvumas ir viešųjų finansų kokybė.

2 gairė. Makroekonominio disbalanso šalinimas

Valstybės narės turėtų vengti netvaraus makroekonominio disbalanso, kuris visų pirma atsiranda dėl einamųjų sąskaitų, turto rinkų ir namų ūkių bei įmonių balansų pokyčių. Valstybės narės, kurių didelį einamosios sąskaitos disbalansą lemia nuolatinė konkurencingumo stoka arba kitos priežastys, turėtų šalinti problemos priežastis, pavyzdžiui, imdamosi priemonių, susijusių su fiskaline politika, darbo užmokesčio pokyčiais, produktų ir finansinių paslaugų rinkų struktūrinėmis reformomis (įskaitant našumą didinančių kapitalo srautų), darbo rinkomis, atsižvelgdamos į užimtumo gaires, arba susijusių su bet kokia kita atitinkama politikos sritimi. Šiuo atžvilgiu valstybės narės turėtų skatinti nustatyti bendras tinkamas derybų dėl darbo užmokesčio sistemų sąlygas ir darbo sąnaudų pokyčius, atitinkančius kainų stabilumo, našumo tendencijas vidutinės trukmės laikotarpiu ir poreikį mažinti makroekonominį disbalansą. Prireikus pakankamo užmokesčio viešajame sektoriuje nustatymas turėtų paskatinti darbo užmokesčio mažinimo praktiką privačiame sektoriuje – tai atitinka poreikį gerinti konkurencingumą. Užmokesčio nustatymo, įskaitant minimalaus užmokesčio, sistemos turėtų sudaryti galimybę užmokesčio nustatymo procese atsižvelgti į skirtingus gebėjimus ir vietos darbo rinkos sąlygas, taip pat į labai skirtingus konkrečios šalies regionų, sektorių ir bendrovių ekonominės veiklos rezultatus. Šioje srityje svarbus socialinių partnerių vaidmuo. Valstybės narės, kurių einamosios sąskaitos perversis yra didelis, turėtų imtis priemonių struktūrinėms reformoms įgyvendinti, kuriomis būtų didinamas potencialus ekonomikos augimas ir remiama vidaus paklausa. Taip pat ekonominę sanglaudą pasiekti padėtų makroekonominio disbalanso, įskaitant tarp valstybių narių, šalinimas.

3 gairė. euro zonos disbalanso mažinimas

Valstybės narės, kurių valiuta yra euro, turėtų laikyti didelius nuolatinius einamosios sąskaitos pozicijų skirtumus ir kitokį makroekonominį disbalansą bendru reikalu ir prireikus skubiai imtis veiksmų disbalansui mažinti. Reikia, kad veiksmų imtųsi visos euro zonos valstybės narės, tačiau skirtingose šalyse politikos uždaviniai gerokai skiriasi pobūdžiu, svarba ir skuba. Atsižvelgiant į su reikalingu koregavimu susijusius pavojus ir į jo dydį, ypač skubiai politikos veiksmų reikia imtis

tose valstybėse narėse, kuriose nuolat didelis einamosios sąskaitos deficitas ir labai sumažėjęs konkurencingumas. Jos turėtų pasiekti, kad einamosios sąskaitos deficitas būtų negrįžtamai gerokai sumažintas. Šios euro zonos valstybės narės taip pat turėtų siekti sumažinti vieneto darbo sąnaudas atsižvelgdamos į darbo našumo pokyčius regioniniu, sektorių ir bendrovių lygiu bei sustiprinti konkurenciją gaminių rinkose. euro zonos valstybės narės, kurių einamosios sąskaitos perviršis yra didelis, turėtų imtis priemonių struktūrinėms reformoms įgyvendinti, kuriomis būtų didinamas potencialus augimas ir tuo pačiu skatinama vidaus paklausa. euro zonos valstybės narės panašiai turėtų imtis veiksmų dėl bet kokio kito makroekonominio disbalanso, pavyzdžiui, per didelės sukauptos privačios skolos ir infliacijos nuokrypių. Turėtų būti pašalintos institucinės kliūtys lanksčiai koreguoti kainas ir darbo užmokestį atsižvelgiant į rinkos sąlygas. euro grupėje turėtų būti reguliariai stebimas makroekonominis disbalansas ir prireikus turėtų būti pasiūlyti veiksmai padėčiai ištaisyti.

4 gairė. Moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai bei inovacijoms skirtos paramos optimizavimas, žinių trikampio tobulinimas ir skaitmeninės ekonomikos potencialo panaudojimas

Valstybės narės turėtų peržiūrėti nacionalines (ir regionines) MTTP ir inovacijų sistemas, užtikrindamos veiksmingas ir tinkamas bendras sąlygas viešosioms investicijoms vykdant biudžeto konsolidavimo strategijas pagal Stabilumo ir augimo paktą (1 gairė) ir nukreipdamos jas didesniai ekonomikos augimui skatinti, kartu prireikus turėtų ekonomiškai efektyviai spręsti svarbiausius socialinius uždavinius (įskaitant energetikos, išteklių naudojimo veiksmingumo, klimato kaitos, biologinės įvairovės, socialinės teritorinės sanglaudos, senėjimo, sveikatos ir saugumo uždavinius). Visų pirma viešosios investicijos turėtų būti naudojamos privačiam MTTP finansavimui paskatinti. Reformomis turėtų būti skatinama išskirtinė kompetencija ir pažangi specializacija, mokslininkų sąžiningumas, stiprinamas universitetų, mokslinių tyrimų institutų, viešųjų, privačių ir trečiųjų sektoriaus dalyvių bendradarbiavimas šalies ir tarptautiniu mastu ir užtikrinamas infrastruktūros ir tinklų, kuriais galima skleisti žinias, vystymas. Reikėtų gerinti mokslinių tyrimų institutų valdymą, kad nacionalinės mokslinių tyrimų sistemos būtų ekonomiškai veiksmingesnės ir našesnės. Šiuo tikslu reikėtų modernizuoti universitetų mokslinių tyrimų bazę, plėtoti pasaulinio lygio infrastruktūras ir suteikti galimybę jomis naudotis, skelbti informaciją apie patrauklias karjeras ir skatinti mokslininkų bei studentų judumą. Finansavimo ir viešųjų pirkimų programos turėtų būti pritaikytos ir supaprastintos, prireikus jomis sudarant palankesnes sąlygas tarpvalstybiniam bendradarbiavimui, žinių perdavimui ir kompetencija grindžiamai konkurencijai, remiantis sinergija ir siekiant didesnės vertės.

Valstybių narių MTTP ir inovacijų politika turėtų būti tiesiogiai sprendžiami nacionaliniu lygiu atsiveriančių galimybių ir išskylančių uždavinių klausimai atsižvelgiant į Sąjungos politiką, kad būtų sukurta daugiau galimybių sutelkti viešuosius ir privačiuosius išteklius tose srityse, kuriose Sąjunga kuria pridėtinę vertę, pasinaudoti sinergija su Sąjungos lėšomis ir taip pasiekti pakankamą mastą ir išvengti susiskaidymo. Valstybės narės ir Sąjunga turėtų įtraukti inovacijas į visas susijusias politikos sritis ir apskritai skatinti inovacijas (įskaitant netechnologines inovacijas). Siekdamas skatinti privačias investicijas į mokslinius tyrimus ir inovacijas, valstybės narės ir Sąjunga turėtų gerinti bendras sąlygas, pirmiausia tas, kurios susijusios su verslo aplinka, konkurencingomis ir atviromis rinkomis ir dideliu ekonominiu kultūros bei kūrybinės pramonės potencialu, prireikus derinti ekonomiškai efektyvias mokesčių paskatas atsižvelgiant į kiekvienos valstybės narės fiskalines galimybes ir kitas finansines priemones su priemonėmis, kuriomis siekiama padėti lengviau gauti privataus finansavimo lėšų (įskaitant rizikos kapitalą) ir palengvinti galimybes jomis pasinaudoti MVĮ, didinti paklausą, ypač ekologiškų inovacijų (prireikus ekologiškais viešaisiais pirkimais ir tarpusavyje susijusiais standartais), skatinti inovacijoms palankias rinkas ir taisykles, taip pat užtikrinti veiksmingą ir prieinamą intelektinės nuosavybės apsaugą ir teisių į ją tvarkymą. Visos trys trikampio kraštinės (švietimas–moksliniai tyrimai–inovacijos) turėtų būti viena kitą remiančios ir pagrindžiančios. Atsižvelgdamos į 8 ir 9 gaires, valstybės narės turėtų suteikti žmonėms įvairiausių gebėjimų, kurie reikalingi įvairių rūšių inovacijoms, įskaitant ekologiškas inovacijas, kurti, ir turėtų siekti užtikrinti pakankamą mokslo, matematikos ir technologinių mokslų absolventų skaičių.

Valstybės narės ir Sąjunga turėtų taikyti atitinkamas bendras sąlygas, siekdamas greitai kurti bendrąją skaitmeninę rinką, kurioje būtų galima naudotis plataus masto internetiniu turiniu ir paslaugomis. Valstybės narės turėtų skatinti sparčiojo interneto – pagrindinės žinių gavimo ir jų kūrimo priemonės – paslaugų kūrimą ir diegimą. Viešasis finansavimas turėtų būti ekonomiškai efektyvus ir skirtas rinkos trūkumams ištaisyti. Politikoje reikėtų atsižvelgti į technologinio neutralumo principą. Valstybės narės turėtų siekti mažinti tinklo plėtojimo sąnaudas, visų pirma gerindamos viešųjų darbų koordinavimą. Valstybės narės ir Sąjunga turėtų skatinti naudojimąsi šiuolaikinėmis prieinamomis internetinėmis paslaugomis, kartu toliau plėtojant e. valdymo, e. parašo, e. tapatybės ir e. mokėjimų kūrimą; skatinti aktyviai dalyvauti skaitmeninėje visuomenėje visų pirma suteikiant galimybę naudotis kultūriniu turiniu ir paslaugomis, pasitelkiant ir žiniasklaidą bei skatinant skaitmeninį raštingumą; skatinti saugumo ir pasitikėjimo atmosferą.

Europos Sąjungos pagrindinis tikslas, kuriuo remdamosi valstybės narės nustatys savo nacionalinius rodiklius, yra pagerinti sąlygas moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai, visų pirma siekiant, kad bendras viešųjų ir privačiųjų investicijų lygis šiame sektoriuje ne vėliau kaip 2020 m. sudarytų 3 % BVP. Komisija parengs rodiklį, kuriuo atspindimas mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bei inovacijų intensyvumas.

5 gairė. Išteklių veiksmingumo gerinimas ir išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimas

Valstybės narės ir Sąjunga turėtų imtis priemonių, kad ekonomikos augimas būtų atsietas nuo išteklių naudojimo, aplinkos uždavinius paversdamos augimo galimybėmis ir veiksmingiau naudojamos savo gamtos ištekliai; be to, tuo padedama užkirsti kelią aplinkos blogėjimui ir užtikrinama biologinė įvairovė. Jos turėtų įgyvendinti reikiamas struktūrines reformas, kad galėtų sėkmingai kurti verslo ir užimtumo galimybes atsižvelgiant į didėjančias su anglies dioksido išmetimu į aplinką ir ištekliais susijusias kliūtis. Sąjunga ir valstybės narės turėtų dar labiau stengtis pagreitinti integruotos ir visiškai veikiančios energijos vidaus rinkos sukūrimą, kad būtų pašalintos dujų ir elektros energijos srautų pralaidumo problemos. Siekdamas sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį ir pagerinti energijos vartojimo efektyvumą, valstybės narės turėtų plačiu mastu naudotis rinka grindžiamomis priemonėmis, kuriomis remiamas išorės sąnaudų internalizavimo principas, įskaitant mokestines priemones ir kitas veiksmingas paramos priemones siekiant sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį ir geriau prisitaikyti prie klimato kaitos, remti tvarų ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą bei išteklių naudojimo efektyvumą ekonomiškai efektyviu būdu, suteikti paskatas naudoti atsinaujinančiąją energiją bei mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančias ir klimato kaitos neskatinančias technologijas, naudoti labiau aplinką tausojančias ir tarpusavyje susietas transporto rūšis bei skatinti taupyti energiją ir kurti ekologiškas inovacijas. Valstybės narės turėtų palaipsniui atsisakyti aplinkai žalingų subsidijų ir užtikrinti sąžiningą jų sąnaudų ir naudos pasiskirstymą.

Valstybės narės ir Sąjunga turėtų naudoti reguliavimo, nereguliavimo ir fiskalines priemones, pavyzdžiui, visos Sąjungos mastu taikomus energijos vartojimo efektyvumo gaminių ir pastatų standartus, ženklavinimą, ekologiškus viešuosius pirkimus, skatinti ekonomiškai efektyvų perėjimą prie naujų gamybos ir vartojimo būdų, propaguoti atliekų perdirbimą, pereiti prie efektyvaus energijos ir išteklių naudojimo ir saugios bei tvarios, mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ekonomikos, taip pat užtikrinti pažangą siekiant tvaresnio transporto ir saugios bei netaršios energijos gamybos, kartu didinant Europos sinergiją ir atsižvelgiant į tvaraus žemės ūkio įnašą šioje srityje. Valstybės narės turėtų ryžtingai siekti plėtoti pažangias, atnaujintas ir visiškai tarpusavyje susijusias transporto ir energetikos infrastruktūras, naudoti informacines ir ryšių technologijas, atsižvelgdamos į 4 gairę, užtikrinti didesnę našumą, suderintą infrastruktūros projektų įgyvendinimą ir remti atvirų, konkurencingų ir integruotų tinklų rinkų kūrimą.

Pagrindinis Europos Sąjungos tikslas, kuriuo remdamosi valstybės narės nustatys savo nacionalinius tikslus, – ne vėliau kaip 2020 m. sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį 20 %, palyginti su 1990 m.; padidinti mūsų galutinio energijos suvartojimo iš atsinaujinančių energijos išteklių dalį iki 20 % ir siekti 20 % padidinti energijos vartojimo efektyvumą; Sąjunga yra įsipareigojusi priimti sprendimą dėl 30 % sumažinimo ne vėliau kaip 2020 m., palyginti su 1990 m.; tai sąlyginis pasiūlymas rengiantis sudaryti visuotinį ir visapusišką susitarimą, skirtą laikotarpiui po 2012 m., su sąlyga, kad kitos išsivysčiusios šalys įsipareigos panašiai sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį ir kad besivystančios šalys atitinkamai prisidėtų pagal savo atsakomybę ir atitinkamus pajėgumus.

6 gairė. Verslo ir vartotojų aplinkos gerinimas ir pramonės bazės modernizavimas ir plėtojimas siekiant visapusiško vidaus rinkos veikimo

Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad rinkos veiktų piliečių, vartotojų ir įmonių naudai. Užtikrinamos vartotojų apsauga valstybės narės ir Sąjunga turėtų taikyti nuspėjamas bendras sąlygas ir užtikrinti gerai veikiančias, atviras ir konkurencingas prekių bei paslaugų rinkas. Visų pirma šiais veiksmais turėtų būti siekiama vystyti bendrąją rinką ir reglamentavimo sistemą, visų pirma finansų sektoriuje ir skatinti užtikrinti vienodas sąlygas finansų rinkose pasaulio mastu, veiksmingai įgyvendinti bendrosios rinkos ir konkurencijos taisykles ir užtikrinti jų vykdymą bei plėtoti būtiną fizinę infrastruktūrą, taip pat siekti sumažinti regioninius skirtumus.

Turėtų būti toliau vystomas vidaus rinkos išorės aspektas siekiant intensyvesnės prekybos ir investicijų. Bendrosios rinkos srityje reikia skirti deramą dėmesį tinkamam bendro intereso paslaugų teikimo užtikrinimui. Valstybės narės turėtų toliau gerinti verslo aplinką modernizuodamos viešąsias administracijas, gerindamos bendrovių valdymą, šalindamos vidaus rinkos kliūtis bei nebūtiną administracinę naštą ir vengti nebūtinios naujos naštos taikydamos pažangias reguliavimo priemones, be kita ko, toliau plėtodamos sąveikias e. valdymo paslaugas, šalindamos mokesčių kliūtis, remdamos mažąsias ir vidutines įmones (MVĮ), gerindamos jų galimybes naudotis bendrąja rinka, atsižvelgdamos į Smulkiąją verslo aktą Europai ir principą „pradėk nuo mažo“, užtikrindamos stabilias ir integruotas finansinių paslaugų rinkas, padėdamos lengviau gauti finansavimą, gerindamos galimybes naudotis intelektinės nuosavybės teisėmis ir jas apsaugodamos, remdamos MVĮ internacionalizavimą ir skatindamos verslumą, įskaitant moterų verslumą. Viešaisiais pirkimais turėtų būti skatinamos inovacijos, visų pirma MVĮ, ir remiamas perėjimas prie efektyviai išteklius ir energiją vartojančių technologijų ekonomikos (pagal 5 gairę), laikantis atviros rinkos, skaidrumo ir veiksmingos konkurencijos principų.

Valstybės narės turėtų remti šiuolaikinę, novatorišką, diversifikuotą, mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančiomis technologijomis grindžiamą, konkurencingą, veiksmingai naudojamų išteklių ir energijos pramonės bazę, iš dalies sudarydamos palankesnes sąlygas visam būtinam restruktūrizavimui, visiškai laikydamosi Sąjungos konkurencijos taisyklių ir kitų susijusių taisyklių. Atsižvelgiant į tai valstybės narės turėtų iš naujo nustatyti Sąjungos lėšų skyrimo prioritetus. Valstybės narės turėtų glaudžiai bendradarbiauti su pramonės atstovais ir suinteresuotaisiais subjektais, kad prisidėtų prie Sąjungos lyderystės ir konkurencingumo pasaulinio masto tvaraus ir integracinio vystymosi srityje, ypač skatindamos socialinę įmonių atsakomybę, nurodydamos kliūtis ir sudarydamos sąlygas pokyčiams.
